

1. ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΜΕΑΣ

Η κυρία είσοδος του Μουσείου.

Το αρχαιολογικό Μουσείο της Νεμέας βρίσκεται μεταξύ του ανατολικού άκρου του σύγχρονου οικισμού της Αρχαίας Νεμέας και του νότιου άκρου του αρχαίου Ιερού του Διός. Έχει κτισθεί από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Berkeley των ΗΠΑ, μέσα στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στη Νεμέα, χάρη στη γενναιόδωρη χορηγία του Rudolph A. Peterson, τέως προέδρου της Τράπεζας Αμερικής.

Το Μουσείο ολοκληρώθηκε και παραδόθηκε στο Ελληνικό κράτος στις 28 Μαΐου 1984. Έκτοτε λειτουργεί εξαρτημένο διοικητικώς από την Δ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχ/των του ΥΠΠΟ, ενώ το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας — του οποίου η ερευνητική ομάδα εξακολουθεί πάντοτε να εργάζεται για τη βελτίωση της έκθεσης και την τελική επεξεργασία του ανασκαφικού υλικού προς δημοσίευση — συνεχίζει, κατά το δυνατόν, να συμμετέχει στις δαπάνες συντήρησης τόσο του Μουσειακού κτηρίου όσο και του περιβάλλοντος χώρου.

Αν και το Μουσείο περιλαμβάνει υλικό προερχόμενο και από άλλες θέσεις της ευρύτερης περιοχής της Νεμέας, έχει βασικά σχεδιασθεί ως αναπόσπαστο τμήμα του αρχαιολογικού χώρου του Ιερού του Διός, σε μια προσπάθεια να φέρει τον επισκέπτη σε άμεση και αυτόματη επαφή με τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα του χώρου καθώς και με τα κινητά ευρήματα που τεκμηριώνουν την ιστορία του.

Για παράδειγμα, ο επισκέπτης, μπαίνοντας στο Μουσείο, το οποίο βρίσκεται σε διάταξη παράλληλη προς τον Ναό του Διός, έχει άμεση οπτική επαφή με τη στενή πλευρά του ναού μέσω ενός μεγάλου παραθύρου. Οι διαστάσεις του παραθύρου είναι κατά τέτοιο τρόπο μελετημένες, ώστε, σε περίπτωση αναστήλωσης του ναού, η εικόνα του να πλαισιώνεται ακριβώς, δίνοντας την εντύπωση φυσικού πύνακα.

Γενική άποψη του Μουσείου από το Ιερό του Διός.

Η αίθουσα εκθέσεως από Α προς Δ.

Το αρχιτεκτονικό ύψος του Μουσειακού κτηρίου μιμείται—μέσα στα πλαίσια του εφικτού για κτήριο τέτοιου μεγέθους—τον τύπο των παραδοσιακών σπιτιών του σύγχρονου χωριού, με τους άσπρους επιχρισμένους εξωτερικούς τοίχους και την κεραμοσκεπή στέγη. Δέντρα φυτεμένα γύρω από το κτήριο βοηθούν στην αφομοίωση του στο περιβάλλον κατά τρόπο που να μην αποσάτη την προσοχή του επισκέπτη από τις αρχαιότητες.

Η κάτοψη του Μουσείου είναι τετράγωνη με κεντρικό αίθριο. Οι εκθεσιακοί χώροι αποτελούνται από την ουλή και τις αίθουσες στα βόρεια και δυτικά (σύνολο 500 τ.μ.). Το υπόλοιπο του κτηρίου καταλαμβάνουν εργαστήρια συντηρήσεως και αποθήκες καθώς και μία ακόμα αίθουσα για μελλοντική επέκταση της έκθεσης προς τα ανατολικά.

Ο επισκέπτης εισέρχεται στο Μουσείο από τη δυτική πλευρά μέσω προβαλίου που περιλαμβάνει συλλογή από παλιές λιθογραφίες, σχέδια, ζωγραφικές απεικονίσεις και φωτογραφίες του Ιερού του Διός από το 1766 κ.έ., καθώς και το καλύτερο διατηρημένο από τα κορινθιακά κιονόκρανα του εσωτερικού του Ναού του Διός, του 4ου π.Χ. αι.

Στο αίθριο (ακριβώς απέναντι από την κύρια είσοδο) εκτίθενται ευμεγέθη αρχιτεκτονικά μέλη του ναού και άλλων κτηρίων του Ιερού καθώς και άλλα από διάφορες θέσεις της ευρύτερης περιοχής, όπως π.χ. από τον Φλειούντα ή το Πετρί.

Μπαινιόνες από τον προβάλιο, στον βόρειο εκθεσιακό χώρο, αντικρίζει κανείς από το παράθυρο τρεις κίονες του Ναού του Διός και μέσα, μπροστά στο παράθυρο, ένα πρόπλασμα του Ιερού, όπως ήταν περί το 300 π.Χ. Ακριβώς πλάι και προς τα δεξιά του πρώτου προπλάσματος—σε απόσταση κατά κλίμακα αναλογική προς τη φυσική—υπάρχει δεύτερο πρόπλασμα, του αρχαίου Σταδίου της Νεμέας, όπου ετελούντο τα Νέμεια. Ο επισκέπτης που βρίσκεται μπροστά του, αν σηκώσει τα μάτια, θα δε μέσα από τους νότιους φεγγίτες της αίθουσας το λόφο, στις πλαγιές του οποίου είχε εκκοκαφεί η σφενδόνη του Σταδίου.

Οι πρώτες προθήκες του δυτικού άκρου της βόρειας αίθουσας είναι αφιερωμένες στη νομισματική ιστορία της Νεμέας. Πολλές και διάφορες πλάκες-κράτη της αρχαιότητας αντιπροσωπεύονται εδώ, όπως είναι φυσικό για ένα πανελλήνιο —διεθνές για τα τότε δεδομένα— θρησκευτικό και αθλητικό κέντρο.

Άλλες προθήκες, στην ίδια πλευρά, περιέχουν ευρήματα από το Ιερό του ήρωος-νηπιού Οφέλτη, του οποίου ο θάνατος, σύμφωνα με τη μυθολογία, υπήρξε ο λόγος της εγκαθίδρυσης του θεσμού των αθλητικών αγώνων που είναι γνωστοί ως «Νέμεια». Εκτίθενται επίσης αφιερώματα, κατά το πλείστον κατάλοιπα παραδοσιακών δείπνων, τα οποία φαίνεται ότι αποτελούσαν τμήμα των αθλητικών εκδηλώσεων.

Στα δεξιά των προθηκών των προπλάσμάτων του χώρου υπάρχουν εκθέματα σχετικά με το Στάδιο και τα αθλήματα της Νεμέας. Ακολουθούν προθήκες που τεκμηριώνουν κάποιες βασικές φάσεις της ιστορίας του χώρου: τη βίαιη καταστροφή στα τέλη του 5ου π.Χ. αι., ακολουθούμενη από μακρό διάστημα εγκατάλειψης, την επανεγκαθίδρυση του Ιερού περί το 330 π.Χ., νέα εγκατάλειψη περί το 270 π.Χ., τη επαναφορά των Αγώνων στη Νεμέα από την εναλλακτική τους έδρα —το Άργος— το 235 π.Χ., τη σημαντική πρωτοχριστιανική αγροτική εγκατάσταση στη Νεμέα τον 6ο μ.Χ. αι. και τη βίαιη καταστροφή της πόλης από τους εσθλοεξ Σλάβους περί το 585 μ.Χ., κλπ.

Το ανατολικότερο άκρο του εκθεσιακού χώρου καταλαμβάνουν εκθέματα των προϊστορικών χρόνων, και συγκεκριμένα από τα πρώιμα Νεολιθικά μέχρι και τα ύστερα Γεωμετρικά χρόνια, από την κοιλάδα της Νεμέας. Εδώ εκτίθενται επίσης προϊστορικά έργα μικροτεχνίας που έχουν αποκαλυφθεί σε γειτονικές περιοχές, δυτικά της Νέας Νεμέας, στα Αηδονία και την Αγία Ειρήνη.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Νεμέας, αν και δεν ανήκει στην κατηγορία των Μουσείων που έχουν να επιδείξουν καλλιτεχνικά αριστουργήματα, είζει εν τούτοις, ως Μουσείο με καθαρά διδακτικό χαρακτήρα, να προσεχθεί με επιμέλεια από τον επισκέπτη. Το ανταμείβει τότε παρέχοντάς του όλα τα στοιχεία για την κατανόηση των όσων γινώσκει. Από τις αρχαίες πηγές και την αρχαιολογική έρευνα, για τις δραστηριότητες των αρχαίων κατοίκων αυτής της γοητευτικής και ειρηνικής κοιλάδας.

Φανή Παχύγιαννη-Καλούδη, Prof. Stephen G. Miller

Έφορος

Ώρες λειτουργίας: 8.30 π.μ.-3.00 μ.μ.
Κλειστό: Δευτέρα και 1η Ιανουαρίου,
25η Μαρτίου, 1η Μαΐου, 25 και 26 Δε-
κεμβρίου, Ημέρα του Πάσχα, Μεγάλη
Παρασκευή 8.30 π.μ.-12 μ.μ.
Τηλέφωνο: (0746) 22739.
Είσοδος: 400 δρχ.

Δημοσιεύσεις: Nemea. A Guide to the
site and Museum, ed. Stephen G. Miller,
University of California press, 1990.